

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale

INSPECȚIA MUNCII

INSPECTORATUL TERITORIAL DE MUNCĂ BUZĂU

Str. Aleea Sporturilor Bloc 1B, cod poștal 120099, Buzău, jud. Buzău

Tel./ Fax: (0238)725946, (0238) 713047

www.itmbuzau.ro e-mail : itmbuzau@itmbuzau.ro

Operator de date cu caracter personal, înregistrat la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub nr. 3937

Nr.16788/07.11.2011

**RAPORT
PRIVIND CONTROALELE EFECTUATE
ÎN DOMENIUL RELAȚIILOR DE MUNCĂ CU PRIVIRE LA REDUCEREA
CONTINUĂ A MUNCII NEDECLARATE
IN LUNA OCTOMBRIE 2011**

Desfășurarea normală a raportului de muncă și apărarea intereselor salariatului, în domeniul relațiilor de muncă, au impus ca, obiectiv prioritar în **Programul Cadru de Acțiuni al Inspectoratului Teritorial de Muncă Buzău pentru anul 2011**, depistarea persoanelor care lucrează fără a avea încheiate contracte individuale de muncă și **reducerea continuă a muncii nedecarate** .

Munca nedecarată reprezintă o caracteristică a perioadei de tranziție și a devenit, prin consecințele sale sociale și economice, un fenomen extrem de nociv pentru economia românească.

Munca la negru e un furt cu consimțământul angajatorului și al angajatului, la care toți ceilalți asistă cu pasivitate.

Expresia uzitată pentru **munca nedecarata este munca "la negru" și reprezintă o activitate profitabilă desfășurată în afara cadrului legal reglementat. Munca nedecarata nu este evidențiată scriptic, fiscalizată, protejată, asigurată sau asistată social, lucrătorul fiind la discreția celui în folosul căruia prestează munca.**

Munca nedecarată are repercusiuni atât asupra lucrătorului, cât și asupra angajatorului :

- persoana care prestează munca fără forme legale este lipsită de protecție socială ;
- angajatorul este lipsit de posibilitatea legală de a responsabiliza pe lucrător pentru eventualele pagube produse de acesta;
- fondurile sociale și bugetul de stat sunt păgubite prin sustragerea de la plata impozitelor și a contribuțiilor sociale.

In sprijinul depistării muncii nedecarate, a fost elaborata Procedura privind repetarea actului de control la angajatorii la care au fost depistate cazuri grave de munca nedecarata, precum si o Strategie Nationala privind reducerea incidentei muncii nedecarate pentru perioada 2010 - 2012.

Principala prioritate guvernamentală o constituie flexibilizarea pieței muncii și combaterea practicilor neloiale prin netolerare și sancționare drastică a angajatorilor care practică munca nedeclarată.

Această strategie se adresează categoriilor principale de persoane depistate ca lucrează fără forme legale de angajare:

- persoane cu nivel de educație scăzut;
- persoane fără calificare profesională sau cu calificare redusă;
- somerii, care nu doresc să-și piardă beneficiile și ajutoarele sociale;
- tinerii, care de cele mai multe ori nu au experiența necesară și care nu constientizează importanța contribuției la fondurile de asigurări sociale;
- persoanele lipsite de venituri sau cu venituri reduse;
- persoanele care doresc să-și suplimenteze veniturile, prin practicarea "muncii la gri" care poate fi definită ca acea formă de prestare a activității în care salariatul încasează o parte a drepturilor salariale fără ca asupra acestora să se manifeste politica fiscală a statului;
- pensionarii;
- cetățenii străini;
- copiii, pentru care consecințele prestării unei activități în afara cadrului legal pot avea repercusiuni grave asupra dezvoltării fizice și psihice ulterioare.

Situația acțiunilor de control în domeniul relațiilor de muncă

Activitatea Inspectoratului Teritorial de Muncă Buzău în domeniul relațiilor de muncă și al evidenței muncii s-a axat în anul 2010 și în primele nouă luni ale anului 2011 - pe realizarea obiectivelor din:

- Programele proprii de acțiuni întocmite în baza „Programului cadru de acțiuni pentru anii 2010 și 2011 al Inspectiei Muncii” și al Planului orientativ privind principalele acțiuni ce se vor desfășura în județul Buzău în anul 2011 pentru realizarea obiectivelor cuprinse în Programul de Guvernare 2009-2012”;

- Planul de marire a intensității controalelor aprobat prin Memorandumul de Înțelegere între Comisia Europeană și România”.

În luna **octombrie 2011** s-au efectuat acțiuni de control în domeniul relațiilor de muncă având următoarele rezultate:

- **170 total** controale efectuate;
- **au fost sancționați un număr de 70 de angajatori**
- **116 total** sancțiuni contravenționale aplicate ;
- **42 persoane depistate fără forme legale de angajare;**
- **pentru primirea la munca a unui număr de 42 persoane fără a le încheia contracte individuale de muncă în forma scrisă, anterior începerii raporturilor de muncă au fost sancționați 13 angajatori utilizează munca nedeclarată , astfel :**

- **12 angajatori** au fost sanctionati in temeiul art. 260(1) lit. e din Codul Muncii cu amenzi contravenionale in quantum de **250.000 lei pentru 25 de persoane depistate** ;
- **pentru 1 angajator** care foloseau in beneficiul lor **un numar de 17** de persoane fara a le incheia contracte individuale de munca , **fapta constituie infractiune** , documentele au fost inaintate organelor de urmarire penala , potrivit art. 264(3) din Codul Muncii –republicat.

- **251.800 lei** valoare amenzi aplicate din care valoarea amenzilor aplicate pentru **munca nedeclarată 250.000 lei** ceea ce reprezintă **99 %** din quantumul amenzilor aplicate ;
- **571 total** măsuri dispuse ca urmare a neconformităților depistate.

Precizăm că munca nedeclarată se manifesta cu preponderență în următoarele sectoare de activitate :

- construcții,
- transporturi,
- prestări de servicii,
- comerțul organizat și neorganizat, stradal, în piețe, târguri;
- confectii,
- protectie si paza;
- alimentatie publica, panificatie ;
- în sectoare greu accesibile cum sunt agricultura și exploatările forestiere.

Principalele dificultati intampinate de inspectorii de muncă in timpul controalelor efectuate constau in :

- lipsa de cooperare cu inspectorii de muncă a persoanelor care prestează munca în beneficiul angajatorilor (părăsire loc de munca, refuzul completării fișelor de identificare -tip ale Inspecției Muncii, prezentare de date eronate, identitate falsă) ;
- adresarea de injurii și amenințări inspectorilor de muncă de catre cei aflați la lucru ;
- nemulțumirea angajatorilor referitoare la întreruperea activității pe durata derulării controlului ;
- angajatorii impun desfașurarea controlului numai in prezenta lor , contrar prevederilor Legii nr.108/1999 republicata ;
- atitudine agresiva a angajatorilor fata de inspectorii de munca.

În consecință, muncind în afara cadrului legal angajatul suportă de unul singur toate riscurile și consecințele negative ale acestei opțiuni pe piața muncii.

Munca nedeclarata implică riscuri și pentru angajator după cum urmează:

- ***amendă contravențională pentru încălcarea prevederilor art. 16(1) din Legea 53/2003 – Codul Muncii - de la 10.000 – 20.000 lei pentru fiecare persoana identificata*** (primirea la munca a persoanelor fara incheierea contractelor individuale de munca in forma scrisa) ;
- ***amenda contravenționala pentru neinregistrarea contractelor individuale de munca in registrul general de evidenta a salariatilor (evidenta REVISAL a INSPECTIEI MUNCII) - 10.000 lei pentru fiecare contract neinregistrat .***

Dezavantajele muncii "la negru"

Munca fără forme legale prezintă o serie de dezavantaje, atât pentru angajat, cât și pentru angajator. Între dezavantajele muncii "la negru" pentru angajat menționăm următoarele:

- nu beneficiază de salariul minim pe economie, sporuri salariale determinate de vechime, condiții de muncă;
- nu beneficiază de reducerea normei de timp ca urmare a condițiilor de muncă;
- nu i se plătește diurnă pentru deplasare și detașare și indemnizația de transport;
- nu primește indemnizație de transfer;
- nu are dreptul la concediul legal de odihnă plătit și alte concedii legal reglementate pentru evenimente deosebite (căsătorii, deces, nașterea unui copil în familie), pentru studii etc.;
- nu este asigurat pentru riscuri previzibile și imprevizibile cum sunt: invaliditatea, accidentele de toate felurile, bolile, maternitatea, bătrânețea, decesul;
- nu are dreptul la indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente înafara muncii, boli profesionale și accidente de muncă;
- nu beneficiază de prestații și asistență pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă cum sunt: indemnizația pentru trecerea temporară în altă muncă, indemnizația pentru reducerea timpului de muncă și pentru carantină, ajutoare pentru diferite proteze, tratament balnear gratuit sau parțial gratuit și reabilitare profesională;
- nu beneficiază de indemnizația pentru maternitate (concediu pre și post natal) precum și pentru creșterea copilului sau îngrijire de până la 2 ani sau îngrijirea copilului bolnav. (Aceste drepturi se cuvin numai asiguratului care are un stagiu de cotizare de cel puțin 6 luni realizat în ultimele 12 anterioare producerii riscului);
- nu beneficiază de pensie de limită de vârstă, anticipată, anticipată parțial, de invaliditate sau de urmaș;
- nu se acordă ajutorul de deces;
- nu beneficiază de asistență medicală gratuită, medicație gratuită sau compensată;
- nu se bucură de drepturile protective privind securitatea și sănătatea în muncă, de echipament de lucru și protecție și alimentație antidot la care ar avea dreptul în funcție de specificul activității;
- nu beneficiază de șomaj și indemnizație de sprijin;
- nu are dreptul la cursuri gratuite de calificare, recalificare și reconversie profesională precum și alte măsuri active legal reglementate în vederea exercitării unei activități sau ocupării unui loc de muncă;
- nu i se plătesc tichete de masă;
- nu se bucură de protecția legală a femeilor și copiilor;
- nu exercită drepturile colective constituționale cum sunt: dreptul la asociere în sindicate, la negocierea contractului colectiv de muncă;
- este limitat dreptul la creditare bancară, etc.

Considerații finale

Prezenta strategie prezintă elementele minimale necesare organizării și desfășurării de către inspectorii de muncă din cadrul ITM Buzău a unei activități susținute, permanente de identificare și sancționare a cazurilor de muncă fără forme legale.

Ea reprezintă punctul de vedere de plecare asupra **combaterii muncii nedecarate**, care cu siguranță va fi ajustat și completat în permanență, funcție de experiența dobândită pe parcursul confruntării cu acest adevărat flagel al economiei românești, dar nu numai.

De asemenea strategia va fi modificată în situația în care se vor schimba legislația, modul de abordare la nivel național sau resursele alocate inspectoratului

În consecință, Inspectoratul Teritorial de Muncă Buzău, în vederea identificării și combaterii cazurilor de muncă fără forme legale, dar și depistării și remedierii deficiențelor în domeniul relațiilor de muncă, va declanșa noi acțiuni de control, menite să conducă la diminuarea consecințelor juridice, sociale și economice ce decurg din fenomenul "muncii nedecarate" .

**INSPECTOR SEF ,
Psih. Cecilia Manolescu**

